

Visie recreatie en toerisme gemeente Lochem

Recreatie & Toerisme

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Ambitie en doelstelling: de droom	3
1.3 Verantwoording	4
2. Analyse	5
2.1 Trends en ontwikkelingen	5
2.2 SWOT-analyse	6
2.3 Inbreng stakeholders	7
3. Bouwstenen	
3.1 Profiel	8
3.2 Doelgroepen	8
3.3 Thema's en speerpunten	8
4. Uitwerking speerpunten	10
4.1 Goede basis: natuur, landschap, cultuurhistorie en eigen identiteit	10
4.2 Samenwerking en verbinding	10
4.3 Aantrekkelijke en gevarieerde routenetwerken	11
4.4 Marketing en informatievoorziening	11
4.5 Veelzijdige activiteiten en voorzieningen	12
4.6 Vitale verblijfsrecreatie	13
5. Van visie naar uitvoering	
5.1 Goede basis	14
5.2 Samenwerking en verbinding	14
5.3 Routenetwerken	14
5.4 Marketing en informatievoorziening	15
5.5 Activiteiten en voorzieningen	15
5.6 Vitale verblijfsrecreatie	15
6. Middelen	14
6.1 Financiering	16
6.2 Menskracht	17
6.3 Relatie met andere beleidsterreinen	17

1. Inleiding

Recreatie en toerisme zijn vanouds belangrijke economische pijlers in Lochem. Samen met Valkenburg staat Lochem aan de wieg van de vrijetijdseconomie in Nederland. Het streven is de tijden van vroeger te doen herleven. Op een manier die past bij de wensen en eisen van deze tijd maar die leunt op een stevige basis.

1.1 Aanleiding

Vanuit deze gedachte schreven we deze visie voor recreatie en toerisme. De visie geeft antwoord op de vraag waar voor de gemeente Lochem kansen liggen en welke investeringen dit vraagt. De gemeente stopt extra energie en geld in de vrijetijdseconomie, zodat recreatie en toerisme weer toonaangevend worden in Lochem. We hebben deze visie samen met betrokken organisaties, bedrijven en instellingen geschreven. Bij de visie hoort een uitvoeringsprogramma.

Belang vrijetijdseconomie voor Lochem

De economische betekenis van de toeristisch recreatieve sector in de Achterhoek bedroeg in 2017 € 265 miljoen. Van alle gemeentes heeft Lochem het hoogste aandeel (16%) wat neerkomt op een betekenis van € 42 miljoen. Van de totale werkgelegenheid in Lochem werkt 8% van de beroepsbevolking in de recreatieve sector (hele Achterhoek 6.5%). Bron: Stichting Achterhoek Toerisme.

1.2 Ambitie en doelstelling: de droom

Lochem als de perfecte recreatiebestemming in eigen land. Onder deze vlag gaan we aan de slag. Het gaat er daarbij ook om een aantrekkelijk woon- en werkklimaat te bieden aan onze eigen inwoners. Lochem heeft vanuit een rijke geschiedenis veel te bieden op toeristisch gebied. De kwaliteit van het landschap, de rust om hiervan te genieten, maar die ook uitnodigt om te wandelen, te fietsen en te sporten. De verborgen verleiders als landgoederen of landmarks zoals bij voorbeeld de dikke boom, dorpsplein Almen en de Staring koepel. Maar ook de aanwezigheid van MORE als toonaangevend museum en Staring die ons terugbrengt naar de kracht van de Achterhoek. Lochem is de gemeente van verhalen met pakkende voorbeelden zoals de Hooiplukker, het Openluchttheater, de V2 lanceerinrichting en de monumentale sluis in Eefde. Accommodaties en horeca zijn er in alle soorten en maten. Ze horen bij de gastvrijheid van de Achterhoek. Het unieke van Lochem is de combinatie van al deze onderdelen. Het streven is om op basis hiervan weer

te komen tot een toonaangevende, vitale en eigen-tijdse recreatieve- en toeristische sector in Lochem.

Alleen Lochem is wat achterop geraakt. We kijken soms te vaak naar het verleden en niet naar de toekomst. Hoe zorgen we ervoor dat we samen met sector verder uitbouwen wat we hebben? Hoe zorgen we ervoor dat toeristen de gemeente weer vinden en er graag terug komen? Hoe bieden we kwaliteit en hoe spelen we in op de eisen van deze tijd? Hoe zorgen we ervoor dat toeristen Lochem als de ideale uitvalsbasis zien voor de Achterhoek en de Hanzesteden? En hoe ontstaat een goed samenspel tussen ondernemers en de gemeente, die vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen werken aan promotie en gastvrijheid. Ontwikkeling van de sector en producten is nodig met als gevolg dat meer bezoekers meer uitgeven, de werkgelegenheid toeneemt en er een aantrekkelijk vestigingsklimaat is.

Een visie is belangrijk om het toekomstperspectief te bepalen (stip op de horizon) en kansen en projecten te benoemen. Maar uiteindelijk gaat het om een inspirerende samenwerking tussen bedrijven, instellingen, ondernemers, inwoners en gemeente om doorlopend 'werk te maken' van een vitale sector. We hebben een

uitvoeringsagenda gemaakt met tastbare projecten die we steeds bijstellen als er kansen en mogelijkheden zijn. Een netwerk van betrokken organisaties voert ze uit. De uitvoeringsagenda is daarom niet statisch, maar heeft het karakter van een voortrollende agenda.

1.3 Verantwoording

Om te komen tot deze visie is gebruik gemaakt van verschillende plannen en documenten van de Stichting Achterhoek Toerisme, de VVV Lochem, Lochem 3.0 en de gemeente. Op twee bijeenkomsten met stakeholders zijn sterke punten en kansen benoemd en speerpunten bepaald. Daarnaast zijn afzonderlijke gesprekken gevoerd met betrokken personen en organisaties. Enquêtes zijn gehouden onder bezoekers en inwoners als ervaringsdeskundigen om verbeterpunten te inventariseren. Leidend uitgangspunt is steeds geweest: hoe krijgt Lochem weer een toonaangevende positie op recreatief-toeristisch gebied in de Achterhoek.

2. Analyse

Op basis van bestaande onderzoeken, gesprekken met betrokken organisaties en bijeenkomsten met stakeholders schetsen we trends en ontwikkelingen waarop we moeten inspelen. Ook noemen we sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen voor de recreatieve en toeristische sector in Lochem.

2.1 Trends en ontwikkelingen

Digitalisering versus persoonlijk contact

Een goede toegankelijke *digitale informatievoorziening* (online oriëntatie) is belangrijk voor bezoekers en inwoners. Tegelijk is er behoefte aan persoonlijk contact en is goed gastheerschap van groot belang voor de waardering van bezoekers en inwoners.

Van informatie naar inspiratie

De moderne toerist is steeds meer op zoek naar beleving; emoties, relevantie, betrokkenheid, ontmoetingen en ervaringen en dit zijn de kernelementen van de belevingseconomie. Het draait niet meer alleen om het informeren van de toeristische gast, maar om *betrokkenheid* en *inspiratie*. Dat vraagt een omslag van producten naar belevenissen en van informatie naar inspiratie.

Vergrijzing

De maatschappij vergrijst snel. De doelgroep ouderen heeft geld en tijd en is daarmee interessant voor de sector. Deze doelgroep is wel oververtegenwoordigd. Voor een toekomstbestendige sector is het van belang ook andere doelgroepen aan te spreken door een breed aanbod van evenementen en voorzieningen.

Regionale oriëntatie

De toerist gaat naar een regio op vakantie, trekt zich weinig aan van gemeentegrenzen. Een vakantie in de Achterhoek bestaat uit activiteiten in veel gemeenten. Juist in de samenhang tussen gemeenten zit voor de toerist de toegevoegde waarde. Hij verwacht gemeentegrens-overschrijdende informatie zodat hij in verschillende gemeenten activiteiten kan ondernemen.

Professionalisering en verduurzaming

Steeds meer regio's in Nederland (bijvoorbeeld de Veluwe) en daarbuiten zien toerisme als een belangrijke sector en zetten daar volop in. Consumenten worden ook steeds kritischer en veeleisender. De *kwaliteit van dienstverlening* en de voorzieningen zelf moeten daarom van een hoog niveau zijn. Maatschappelijk en ecologisch verantwoord ondernemen is in de beleving van de consument van belang. Ondernemers moeten daarop inspelen.

Andere rol van de (lokale) overheid

De rol en organisatie van de (lokale) overheid veranderen. Samenwerking tussen alle actoren en op verschillende niveaus is wezenlijk. De gemeente is in eerste instantie verantwoordelijk voor de openbare ruimte, infrastructuur en algemene voorzieningen (bijvoorbeeld de aanleg van glasvezel in het buitengebied). Daarbij hoort ook het bewaken van de balans tussen de sectoren recreatie en toerisme, landbouw, industrie, wonen en mobiliteit. Afhankelijk van de situatie kiest de gemeente een bepaalde rol: aanjagen, faciliteren en/of financieren.

2.2 SWOT-analyse

Sterk

- Lochem is onderdeel van de Achterhoek. Het is een aantrekkelijk stadje dat dichtbij Deventer en Zutphen en toeristische bestemmingen in Salland en Twente ligt
- Aanwezigheid van een afwisselend landschap met bijzondere natuurgebieden en landgoederen (verborgen parels)
- Breed aanbod van hoogwaardige verblijfsaccommodaties
- Cultureel aanbod, wel aanbod in zomermaanden uitbreiden
- Twee aansprekende musea binnen de gemeentegrenzen: MORE en STAAL
- Uitgebreid routenetwerk voor fietsers, wandelaars, ruiters en MTB
- De gemeente heeft bijzondere verhalen te vertellen

Kansen

- Inzet op meer kwaliteit en vraaggerichte producten
- Groei van de buitenlandse markt en spreiding in Nederland
- Vertegenwoordiging van bedrijven gericht op het organiseren van evenementen
- Toenemend belang van internet en digitalisering
- Gezondere leefstijl, de vele streekproducten en de verhalen daarachter, past binnen de trend van meer 'pure' producten in het kader van een gezondere leefstijl
- Inzet op het thema duurzaamheid, profileren van vernieuwende bedrijven, duurzame energie opwek en inspirerende kunstwerken: waterkrachtcentrale en warmte opwek uit oppervlaktewater
- Muziekevenementen als trekkers uitbouwen
- Aansluiten bij projecten op basis van de koersnotitie provincie Gelderland
- Bundeling van krachten in de Achterhoek (Stichting Achterhoek Toerisme)

Zwak

- Een aantal verblijfsrecreatieparken is niet levenskrachtig, kans op verloedering
- Matig onderhoudsniveau toeristische voorzieningen
- Informatievoorziening is nog niet op orde
- De entree van Lochem (via de toegangswegen) is niet 'welkom' en uitnodigend
- Weinig elk-weer-voorzieningen
- Waterrecreatie is niet goed ontwikkeld

Bedreigingen

- Daling van het aantal toeristische overnachtingen
- Onvoldoende samenhang, promotie en marketing
- Recreatief winkelen staat onder druk
- Concurrentie met andere regio's (Veluwe)
- Ontgroening, jongeren trekken weg uit de regio

2.3 Inbreng stakeholders

Inbreng van betrokken partners is opgehaald tijdens interactieve avonden. De inbreng kan in de volgende hoofpunten worden samengevat.

a. Goede basis behouden en versterken

Blijvende aandacht is nodig voor behoud en versterking natuur en landschap, cultureel klimaat, geschiedenis en gastvrijheid.

b. Samenwerking tussen betrokken partijen

Samenwerking is belangrijk. Er moet meer verbinding komen tussen de verschillende partijen: a) verbinding lokaal – regionaal, b) tussen bedrijven, kernen, inwoners en gemeente c) bundeling van activiteiten. Het organisatorisch landschap is nu te veel versnipperd.

c. Benadrukken eigen identiteit

Aansluiting zoeken bij trends en ontwikkelingen. Dit betekent verdieping zoeken, verhalen benutten en aansluiten bij leefstijlen. Ook moet Lochem weer de toeristische aantrekkingskracht krijgen, die het in het verleden had.

d. Betere afstemming digitale agenda's, Lochem moet zich meer digitaal presenteren

De digitale informatievoorziening voor bezoekers en inwoners is niet op orde. Een goed toegankelijk, gebruiksvriendelijk digitaal platform is tegenwoordig belangrijk.

e. VVV moet weer in haar kracht komen en weer een prominente plaats innemen

VVV is vanouds een sterk merk en vertegenwoordigt de meeste partijen in de recreatieve sector.

f. Aantrekkelijke routenetwerken

Er is veel verbeterd aan het routenetwerk voor wandelen, fietsen, mountainbikes en ruiters. Een verdere verbetering is nodig (witte vlekken, aansluitingen, beheer en onderhoud).

g. Samenstellen van arrangementen, bundelen van initiatieven, klantreizen

Vanuit beleving en eigentijdse serviceverlening kan de sector mooie combinaties aanbieden, die een toegevoegde waarde hebben voor verblijfs- en dagrecreanten. Aangehaakt kan worden bij het routenetwerk in de gemeente.

h. Element water beter benutten: IJssel en Berkel

Water spreekt recreanten aan. Aansluitend bij een goede basis kunnen we bekijken hoe we het element water nog beter kunnen benutten.

i. Beter aansluiten bij innovatieve ontwikkelingen

Hoe zit de gast er over 10 jaar uit, wat is de toekomstige behoefte en welke middelen en voorzieningen horen daarbij. Ook aandacht voor toeristen, die kort in Lochem zijn.

j. Besteding toeristenbelasting

Moet meer ten goede komen aan de sector, te overwegen is om een deel van de inkomsten te gebruiken als doeluitkeringen. Ook moet goed inzichtelijk worden gemaakt wat op dit moment de uitgaven van de gemeente zijn in de recreatief-toeristische sector.

3. Bouwstenen

Lochem kiest ervoor om nadrukkelijk aansluiting te zoeken bij het ‘merk’ Achterhoek. Daarnaast is een sterke lokale inkleuring en positionering nodig om Lochem weer een vooraanstaande plaats te geven. De Achterhoek als boegbeeld en de gemeente Lochem als verbijzondering. Lochem ligt op het scharnierpunt met de Hanzesteden en heeft bijzondere zaken te bieden in de Achterhoek.

3.1 Profiel

Origineel, bijzonder, luxe en voorspelbaarheid zijn voor de lokale inkleuring belangrijke thema's. Nadrukkelijk moeten we het DNA van Lochem benoemen. Het landschap, de bewoners, de cultuur en het ondernemerschap zijn onderscheidend in de Achterhoek. Het gaat niet om een overheersende activiteit (selling point), maar om een combinatie van kenmerken:

- Kastelen, landgoederen en historische stad. Lochem is bij uitstek de plaats voor het vertellen van verhalen
- Oorspronkelijk landschap en bijzondere natuur, kleinschalig afwisselend landschap, maar ook de ligging aan de IJssel en de Berkel
- Naoberschap en gastvrijheid
- Streekproducten en gastronomie

3.2 Doelgroepen

De Nederlandse toerist zorgt verreweg voor de meeste overnachtingen en dagbezoeken. Ouderen zijn oververtegenwoordigd, gevolgd door gezinnen met kleine kinderen. Vooral in de buitenlandse markt (Duitsland, Vlaanderen) en in het aantrekken van jongeren, liggen nog kansen. In de marketingstrategie en activiteiten en evenementen moet dit gestalte krijgen.

3.3 Thema's en speerpunten

1. Goede basis: natuur en landschap en cultuur (historie) en benadrukken eigen identiteit

Bij de sterke punten van Lochem horen een afwisselend landschap met bijzondere natuurgebieden en landgoederen en een rijke cultuurgeschiedenis. Het is van belang deze basis te behouden en te versterken. We creëren met elkaar nog te weinig een 'Lochem' beleving in de publieke ruimte en het toeristisch product. Het gaat erom natuur en landschap nog beter beleefbaar te maken. Een verdieping is mogelijk door nadruk te leggen op achterliggende verhalen.

2. Samenwerking en verbinding

Verbinden gaat over samenwerken. Soms letterlijk in de vorm van een samengesteld product, een arrangement of bij de organisatie van een evenement. Meestal gaat samenwerken indirect, elkaar goed kennen en ervaringen uit te wisselen. Vanuit een gezamenlijke keuze inspireer je je elkaar. De keuze is om te profileren op het niveau van de stad en dorpen. Op die manier ontstaat een consistente ervaring, die zorgt voor herkenbaarheid en onderscheidend vermogen.

Bundelen van ervaring, kennis en middelen

Binnen Lochem en de omliggende gemeenten is historisch gezien een sterke vertegenwoordiging van bedrijven die zich richten op de organisatie en realisatie van evenementen. Afzonderlijk zijn deze partijen sterk gericht op de 'eigen' producties maar nog te

weinig bundelen zij ervaring, kennis en middelen om de mogelijkheden van Lochem als broedplaats voor de vrijetijdseconomie in de Achterhoek te benutten. We zijn geïnspireerd door het concept van de Gasfabriek in Deventer. We gaan samen kijken of we een dergelijk concept ook in de gemeente Lochem van de grond kunnen krijgen. Een fysiek centrum voor re-creatie: een plek waar samenwerken gestalte krijgt. Naast deze rol moet het centrum ook de plek worden voor nieuwe ideeën voor de vrijetijdseconomie. Er moet een magneetwerking ontstaan voor startende en zich verder ontwikkelende ondernemers in de vrijetijdseconomie die gebruik maken van de kennis en kunde van de gevestigde partijen. De aantrekkelijkheid en beleving van de Achterhoek, als thuisbasis van deze partijen staan daarbij centraal.

Rol en plek van de VVV

De VVV moet weer een prominente rol en plek krijgen in de toeristisch-recreatieve sector. De realisatie van een inspiratiecentrum (VVV nieuwe stijl) in het Graafschapshuis in Lochem is een belangrijke stap. Met ondersteuning van Stichting Achterhoek Toerisme en de gemeente Lochem vult de VVV haar rol en plek voor de toekomst verder in. De VVV-steunpunten in de dorpen worden daarbij ook betrokken.

3. Aantrekkelijke, gevarieerde routenetwerken

Het toeristisch-recreatief bedrijfsleven is gebaat bij een goede, complete en goed onderhouden route-structuur. De routestructuur geldt als het regionaal en lokaal visitekaartje en is een basisvoorwaarde voor toeristische ontwikkeling. In de toekomst onderscheidt Lochem zich door de diversiteit en kwaliteit van routenetwerken. In Lochem kom je om te wandelen, te fietsen of paard te rijden, waarbij een horecagelegenheid nooit ver weg is. Dit betekent aantrekkelijke routes die goed onderhouden zijn. Routes waar trekpleisters en ondernemers van profiteren, doordat ze van de routenetwerken goed vindbaar zijn. Uiteraard zijn de routes ook online goed vindbaar. De routes zijn geschikt voor elektrische vervoermiddelen. De fietsnetwerken hebben goede en voldoende elektrische laadvoorzieningen en andere routes (startpunten) zijn goed bereikbaar met elektrisch vervoer. Bereikbaarheid, aantrekkelijkheid en beleefbaarheid zijn cruciaal. De gemeente Lochem werkt actief mee aan het routebureau van Stichting Achterhoek Toerisme.

4. Marketing en informatievoorziening

We maken onderscheid tussen marketing (met als ingang de Achterhoek) en merkontwikkeling (lokale

inkleuring). Het gaat om de kwaliteiten van de gemeente Lochem optimaal te presenteren en te tonen wat de gemeente te bieden heeft. Lokaal profileren op het niveau van een dorp of de stad (gezicht geven).

Digitaal platform

Een gebruiksvriendelijk digitaal platform is nodig voor bezoekers en inwoners: waar kun je slapen en eten en wat is er in de gemeente te zien, te beleven en te doen. In marketing en informatievoorziening gaan we uit van de huidige wensen en eisen van de klant (klantreizen) en maken we gebruik van vernieuwende toepassingen.

Promotie

Op het gebied van Lochem-promotie kunnen we nog een slag maken. Te denken valt aan magazines, brochures, films en presentatie op beurzen. Een ander voorbeeld was de promotie van Lochem tijdens de Nijmegen wandelvierdaagse in 2017. Het profiel van Lochem en evenementen kan nadrukkelijker op verschillende manieren onder de aandacht worden gebracht.

5. Veelzijdige activiteiten en voorzieningen

Bezoekers en inwoners hebben een ruime keuze als het gaat om uitstapjes en dagrecreatie in de gemeente Lochem. Maar een deel van het aanbod kan een prikkel in kwaliteit en actualiteit gebruiken. In de toekomst heeft de gemeente Lochem meer variatie in activiteiten te bieden, naast het beter promoten van activiteiten zoals musea, het culturele aanbod en genieten van streekproducten. We moderniseren het aanbod en voegen nieuwe concepten toe. Zo ontstaat een gevarieerder aanbod van activiteiten. Hier ligt een belangrijke opgave voor het op te richten re-creatiecentrum.

6. Vitale verblijfsrecreatie

In de verblijfsrecreatie verschilt de situatie per bedrijf sterk. Wij willen een vitale sector. Terwijl de ene onderneming uitermate vitaal is, kampt de andere met problemen. Dit speelt vooral bij recreatieparken, maar ook bij sommige hotels. In de toekomst moet de beleving door de gast voorop staan. Elk bedrijf kiest een duidelijke positionering, die is gebaseerd op kwaliteit van voorzieningen, het al of niet aanbieden van activiteiten en waarden die het bedrijf uitdraagt. Kwaliteit betekent dat bedrijven verwachtingen van gasten waarmaken en ondernemers en medewerkers echte gastheren zijn en ambassadeurs voor Lochem en de Achterhoek. De wet- en regelgeving is zo veel mogelijk toegesneden op de wensen en eisen van de sector.

4. Uitwerking speerpunten

De analyse en bouwstenen hebben we vertaald in zes speerpunten en acties om te komen tot een vitale en eigentijdse vrijetijdseconomie. De speerpunten zijn: een goede basis houden en versterken, samenwerken en verbinden, aantrekkelijke en gevarieerde routenetwerken, marketing en informatievoorziening, veelzijdige activiteiten en voorzieningen en vitale verblijfsrecreatie

1. Goede basis: natuur, landschap, cultuurhistorie en eigen identiteit

Behoud en ontwikkeling natuur en landschap

In 2019 werken we aan versterking van de biodiversiteit in de gemeente Lochem.. Gestart gaat worden met het opstellen van een biodiversiteitsplan. Beheer van openbaar groen, bermen en bomen zal meer en meer moeten bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit. Ook binnen de kernen kijken we hoe we het (beheer van) groen kunnen aanpassen, met een gevarieerder en boeiender beeld.

Versterking beleving erfgoed en cultuurgeschiedenis

De gemeente Lochem heeft een cultuurhistorische waardenkaart opgesteld voor de gemeente Lochem, die als informatie en inspiratiebron kan dienen voor toeristisch-recreatieve initiatieven. De kaart is voor iedereen digitaal te raadplegen. De kaart helpt om te bepalen hoe we cultuurhistorische verhalen op een eigentijdse manier aan bezoekers kunnen vertellen.

Ook maakt de gemeente samen met de kernen een programma voor de viering van 75 jaar bevrijding van Nederland in 2020.

Realisatie inspiratiecentrum

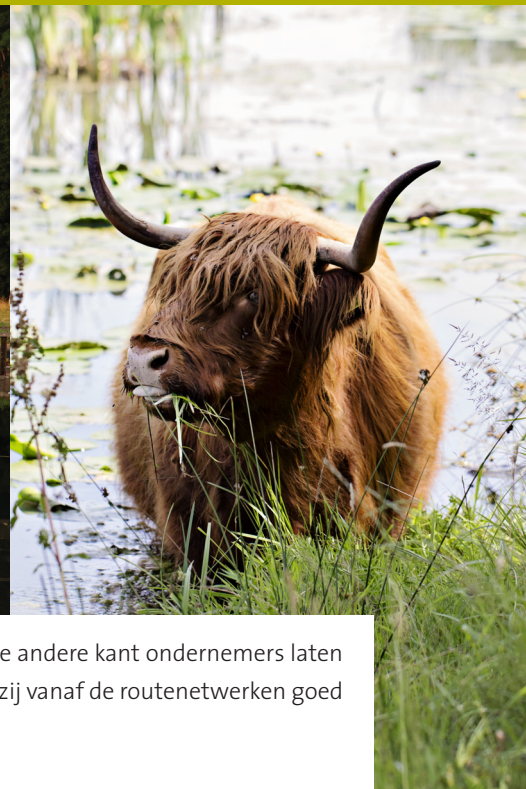
De VVV heeft samen met Achterhoek Toerisme het initiatief genomen om tot een inspiratiecentrum te komen in Lochem. De beoogde locatie is het Oude Stadhuis in Lochem aan Markt 2.

Een inspiratiepunt is een vernieuwende manier van toeristische Informatie voorziening en is gebaseerd op drie principes: beleving, inspiratie en verkoop. Een inspiratiepunt is een locatie waar je inspiratie krijgt over de bestemming, en wordt verleid om een bezoek te brengen aan de mooie plekken in de omgeving.

2. Samenwerking en verbinding

Re-creatiecentrum

De gemeente Lochem en een aantal actief betrokken Lochemse ondernemers zijn geïnspireerd door het

concept van de Gasfabriek. We gaan samen met die gasfabriek kijken of we zo'n concept ook in onze gemeente van de grond kunnen krijgen. Een plek waar het samenwerken ook fysiek gestalte krijgt. Het centrum moet de plek worden voor nieuwe ideeën voor de vrijetijdseconomie. Een plek waar startende ondernemers met de deskundigheid van de sector uit Lochem nieuwe diensten en producten voor heel Nederland en daarbuiten gaat ontwikkelen.

Langdurige overeenkomst met de VVV

De VVV heeft vanouds een belangrijke rol in de toeristisch- recreatieve sector. VVV is een sterk merk en vertegenwoordigt de meeste partijen in de recreatieve sector. De VVV zou weer in haar kracht moet komen en een prominente plaats moet behouden. De realisatie van het inspiratiecentrum is hierin een belangrijke stap. Ook is de VVV betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw digitaal platform (website). In 2020 wil de gemeente een meerjarenafspraak maken met de VVV over positie, rol en financiering.

Keuze voor Achterhoek Toerisme als strategische partner

Naast de eigen profilering kiest Lochem ervoor om nadrukkelijk aansluiting te zoeken bij het 'merk' Achterhoek. De Stichting Achterhoek Toerisme is een belangrijke strategische partner en van belang bij de uitwerking van de speerpunten routenetwerken (routebureau), marketing en informatievoorziening en levenskrachtige verblijfsrecreatie.

3. Aantrekkelijke en gevarieerde routenetwerken

Optimalisatie routenetwerken

Diversiteit en kwaliteit van routenetwerken (wandelfiets- en ruiterspaden) zijn van wezenlijk belang. Routes die aan de ene kant gebruik maken van natuur en

landschap en aan de andere kant ondernemers laten profiteren, doordat zij vanaf de routenetwerken goed vindbaar zijn.

In overleg met de dorpsraden van Barchem, Eefde, Harfsen en Gorssel zijn uitbreidingen van wandelroutes ontworpen rond deze dorpen. Deze kunnen 'quick wins' zijn en dragen ook bij aan de profilering van de dorpen op toeristisch gebied.

Ontwikkeling Berkelroutes

Water spreekt mensen aan. We kunnen de IJssel en de Berkel nog beter benutten als het gaat om toeristische beleving. Bij Almen laten we de Berkel tegenwoordig weer meer natuurlijk stromen. Samen met het Waterschap Rijn en IJssel bekijken we hoe we de Berkel tussen Borculo – Lochem en Lochem – Almen opnieuw kunnen inrichten. Verschillende doelen op gebied van natuur en landschap en recreatie en toerisme kunnen we realiseren.

Arrangementen door ondernemers met routes

Ondernemers en het re-creatiecentrum werken de arrangementen voor fiets- en wandelroutes zelf uit.

4. Marketing en informatievoorziening

Waarderingsonderzoeken bezoekers en inwoners

Voor de ontwikkeling van de sector is het van belang te weten wat verblijfsrecreanten, dagjes mensen en inwoners vinden van Lochem als het gaat om recreatie en toerisme. We vragen inwoners om hun mening via het digitale inwonerspanel. Daarnaast doen we een onderzoek onder verblijfs- en dagrecreanten van buiten. Het gaat om een kwalitatief onderzoek naar waardering en beleving. De uitkomsten verwerken we in de voortrollende uitvoeringsagenda.

Toeristisch profiel aanscherpen en overall marketing strategie

Op basis van de uitkomsten van de waarderingsonderzoeken en inbreng van de verschillende stakeholders scherpen we samen met Achterhoek Toerisme het toeristisch profiel aan. Dit is van belang voor het inspiratiecentrum, het digitale platform en overall marketing. We bekijken of alle communicatiemiddelen dezelfde boodschap en uitstraling kunnen krijgen. We zetten sociale media structureel en incidenteel in voor een event en erna.

Toeristische informatievoorziening: digitaal platform

Een recreatief en cultureel digitaal platform (website) is nodig voor bezoekers en inwoners. Op dit moment is de informatievoorziening niet op orde en te veel versnipperd. We maken een plan voor de ontwikkeling en beheer van zo'n platform.

Lochem promotie

Het toeristisch profiel en evenementen kunnen we op verschillende manieren nog beter worden onder de aandacht brengen: in magazines, brochures, films en door deel te nemen aan beurzen. In 2019 neemt Lochem deel aan de Cultuurzomer Achterhoek en vindt promotie plaats in een magazine, website en facebook. Vanaf 2020 vragen we een aanvullend budget om op verschillende manieren en met verschillende media Lochem nadrukkelijker te promoten.

Gezicht geven aan dorpen: fietsdorp Laren, wandeldorp Barchem, buitengewoon Gorssel

Gezicht geven aan dorpen (bij voorbeeld wandeldorp Barchem, fietsdorp Laren, kunstdorp Gorssel) kan een belangrijke bijdrage leveren aan het toeristisch profiel van de gemeente Lochem. Het is een uitwerking van de dorpsplannen die voor de meeste kernen van Lochem zijn opgesteld. Samen met de ideeënmakers gaan we het gesprek aan met de dorpsraden om dit verder uit te werken.

5. Veelzijdige activiteiten en voorzieningen

Elk-weer-voorziening

In de Structuurvisie Lochem 2012-2020 is de realisatie van een elk weer voorziening in of nabij de kern Lochem als wens opgenomen. De redenering is dat openluchtactiviteiten al volop plaatsvinden in de gemeente door de mooie ligging, kleinschaligheid en de aanwezige cultuurgeschiedenis. Maar bij slecht weer zijn er maar beperkte mogelijkheden om overdekte activiteiten te ondernemen.

De gemeente is in gesprek met een initiatiefnemer voor een bijzondere overdekte dagattractie. In de loop van 2019 moet blijken of dit initiatief kans van slagen heeft.

Culturele activiteiten: zomerprogramma en inzetten op muziekevenementen

Verschillende voorstellen zijn gedaan om het cultureel profiel van de gemeente te versterken. Voorbeelden zijn: profilering Bachweken, zomeropenstelling Schouwburg, meer profilering van de openluchttheaters in Lochem en Gorssel, ontwikkeling Staringroutes. Aansluiting wordt gezocht bij de uitvoering van de Culturele Agenda.

Elektrisch vervoer

Samen met Lochem Energie starten we projecten om recreatieondernemers te helpen bij het verduurzamen van de energiehuishouding en het aanbieden van mobiliteit aan bedrijven met elektrische deelauto's. Ook bekijken we of bedrijven gemeenschappelijk toegang kunnen krijgen tot huur van e-voertuigen zoals e-fietsen, e-scooters, e-step en 1,2 of 4 persoons e-voertuigen. Het routenetwerk in de gemeente Lochem kan zo een nieuwe dimensie krijgen en Lochem kan zich profileren als duurzame vernieuwende recreatiegemeente.

Passantenhaven

De passantenhaven aan de Hanzeweg is toe aan groot onderhoud. Ook door de plannen voor de nieuwe woonwijk “Kop van Oost” kan het gebied rondom de haven ook een recreatieve toegevoegde waarde krijgen. Samen met het Waterschap Rijn en IJssel maken we een revitaliseringsplan met aandacht voor een betere bereikbaarheid van en naar het centrum, voorzieningen, uitbreiding van aanlegsteigers, inpassing van camperplaatsen en een verhoging van de sociale veiligheid.

Behoud fietsvoetveer Gorssel – Wilp

In 2015 is besloten de overeenkomst met de exploitant te verlengen tot en met het vaarseizoen 2020. Dit betekent dat contractueel uiterlijk oktober 2019 een besluit aan de exploitant moet worden kenbaar gemaakt over stopzetting of voortgang na 2020.

Renovatie Belvédère op de Lochemse Berg

De Belvédère Uitzichttoren op de Lochemse Berg is niet meer in gebruik en heeft geen publieke en toeristische waarde meer. De toren is in een beginnende staat van verval.

Een regionale ondernemer heeft samen met de VVV, als eigenaar van de toren, het initiatief genomen voor een plan voor het opnieuw in gebruik nemen van de toren en haar toeristische waarde terug te geven. De initiatiefnemer wil samen met VVV, Gelders Landschap, gemeente, plaatselijke ondernemers en inwoners een gedragen plan uitwerken. Onderdeel zal een renovatieplan van de toren zijn.

6. Vitale verblijfsrecreatie

Vitaliteitsonderzoek verblijfsrecreatie

Voor een toekomstbestendige verblijfsrecreatie is een gevarieerd toekomst- en vraaggericht toeristisch product nodig. Maar het ontbreekt aan informatie over de kwantiteit, kwaliteit en toekomstbestendigheid van het verblijfsrecreatie aanbod in de Achterhoek en inzicht in de vraag uit de markt. Informatie die nodig is om kansrijke ontwikkelrichtingen te bepalen en goede keuzes te maken voor de (door)ontwikkeling van het verblijfsrecreatie aanbod. In dit licht kijken we ook naar de capaciteit: is uitbreiding mogelijk en wenselijk.

De Stichting Achterhoek Toerisme heeft opdracht gegeven aan een bureau dit onderzoek namens de aangesloten gemeentes uit te voeren. We verwachten de resultaten eind april 2019.

Wet- en regelgeving

Op het gebied van wet- en regelgeving spelen verschillende zaken vooral voor de verblijfsrecreatie, zoals huisvesting van arbeidsmigranten op recreatieparken, permanente bewoning en kwalitatieve en duurzaamheidseisen bouwwerken (bouwbesluit). Vraagstukken waar vooralsnog geen eenvoudige oplossingen voor zijn. In overleg met de sector bekijken we wat mogelijke oplossingsrichtingen zijn.

5. Van visie naar uitvoering

1. Goede basis

Behoud en ontwikkeling natuur en landschap

- Uitgewerkt plan biodiversiteit
- Duurzaam beheer laanbomen buitengebied

Versterken beleving cultuurgeschiedenis

- Gebruik cultuurhistorische waardenkaart

Benadrukken eigen identiteit

- Realisatie inspiratiecentrum Graafschapshuis Lochem

2. Samenwerking en verbinding

Verbinding van bedrijven, inwoners en gemeente: re-creatie centrum

- Realisatie re-creatiecentrum, broedplaats voor innovatie samen met Gasfabriek Deventer

Rol en plek VVV

- Uitwerking voorstel toekomstbestendige VVV

3. Routenetwerken

Uitbreiding routenetwerken Barchem, Eefde, Harfsen en Gorssel en Harfsen

- Uitvoering uitbreiding wandelnetwerken in genoemde dorpen

Berkel routes

- In samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel aanleggen Berkelroutes

Arrangementen/ koppeling met ondernemers

- Pakket van arrangementen opgesteld door ondernemers

	Prioriteit 1
	Prioriteit 2
	Prioriteit 3
	Lopend project

4. Marketing en informatievoorziening

Overall marketing strategie

- Uitvoeren waarderingsonderzoek verblijfs- en dag-recreanten en onderzoek eigen inwoners via Lochem spreekt

Toeristisch profiel aanscherpen

- Uitwerking voor digitaal platform en marketing strategie

Digitaal platform

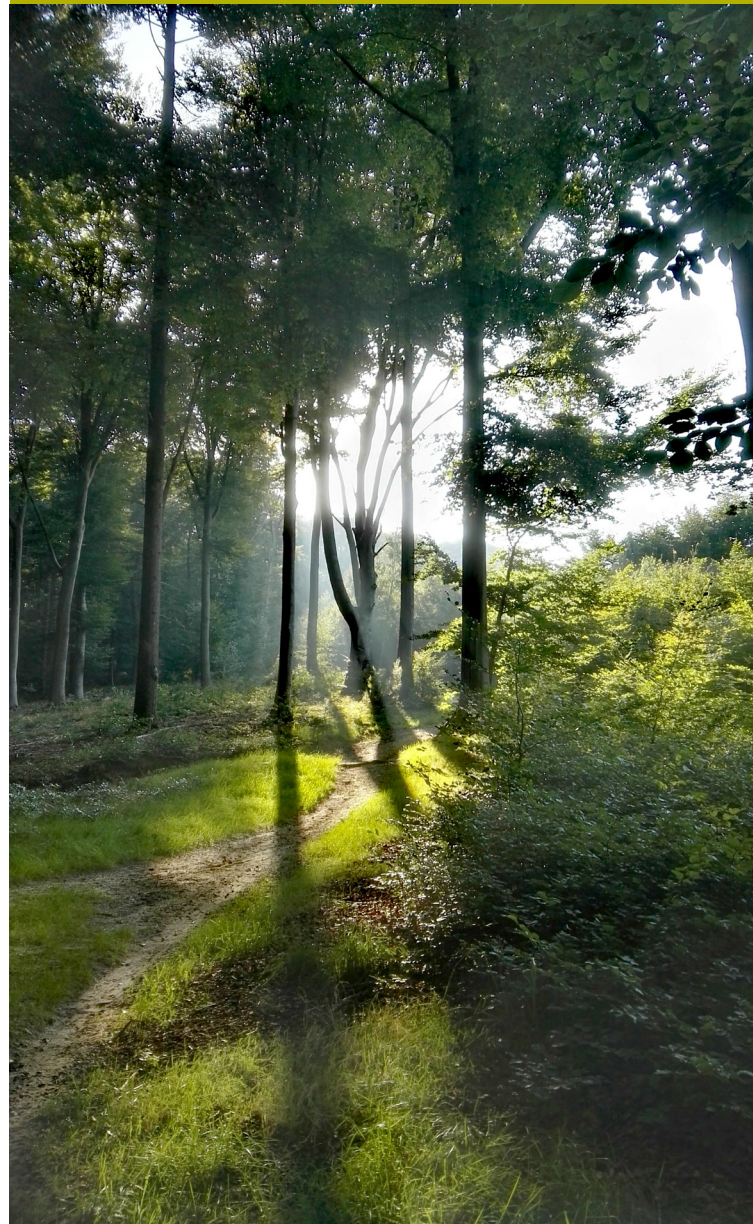
- Realisatie recreatief en cultureel digitaal platform (website) door Achterhoek Toerisme, VVV en Lochem 3.0

Lochem Promotie

- Promotie gebruikmakend van verschillende kanalen

Gezicht geven aan dorpen

- Op basis van dorpsplannen nadere uitwerking toeristisch profielen uitmondend in concrete projecten

5. Activiteiten en voorzieningen

Elk weer voorziening

- Faciliteren van het initiatief

Verbeteren cultureel profiel

- Aansprekende evenementen (laten) organiseren

Elektrische laadvoorzieningen

- Uitvoering plan elektrische laadvoorzieningen

Revitalisering passantenhaven

- In samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel opstellen revitaliseringsplan

Behoud fiets-voetveer Gorssel - Wilp

- Voorstel continuering fiets-voetveer Gorssel - Wilp

Belvédère als attractiepunt

- Uitwerking projectplan

6. Vitale verblijfsrecreatie

Vitaliteitsonderzoek

- Op basis van uitkomsten vitaliteitsonderzoek verdere stappen bepalen

Wet- en regelgeving

- Organiseren ronde tafel conferentie met alle betrokken partijen te werken

6. Middelen

6.1 Financiering

Inkomsten- en directe uitgaven recreatie en toerisme (begroting 2018 en 2019)

	Inkomsten	Uitgaven structureel	Uitgaven incidenteel 2018	Uitgaven incidenteel 2019
Toeristenbelasting	€ 661.000			
Kosten Tribuut inning toeristenbelasting		€ 5.000		
Toeristische organisaties (VVV, Stichting Achterhoek Toerisme)		€ 75.000		
Bevordering toerisme		€ 25.000		
Personele inzet gemeente Lochem (0.6 fte)		€ 45.000		
Onderhoud recreatieve fietspaden		€ 44.000		
Exploitatie fietsvoet veer Gorssel - Wilp		€ 41.750		
Bijdrage Berkelfestival			5.000	
Exploitatie VVV			€ 45.000	€ 45.000
Opstellen recreatieve visie				€ 50.000
Lochem 3.0			€ 45.000	
MTB route			€ 25.000	
Lidmaatschap Gasfabriek				€ 15.000

In dit overzicht zijn alleen de meest directe gemeentelijke uitgaven op het gebied van recreatie en toerisme opgenomen. Toeristen profiteren natuurlijk ook van algemene gemeentelijke voorzieningen, zoals bij-

voorbeeld onderhoud en beheer openbare ruimte en infrastructuur, die mede worden gefinancierd uit de toeristenbelasting.

In de kadernota 2019 zijn de volgende aanvullende bedragen opgenomen:

	Uitgaven structureel	Uitgaven incidenteel 2019
Inspiratiecentrum VVV inrichting		€ 40.000
Inspiratiecentrum verbouwing Markt 2 (*)	€ 2.000	
Bijdrage exploitatiekosten inspiratiecentrum	€ 20.000	
Ontwikkelen digitaal platform	€ 10.000	€ 10.000

(*) kapitaallasten op basis van investering van € 40.000

De bestemming van de toeristenbelasting is een punt van discussie. Is het mogelijk om een groter deel rechtstreeks ten goed te laten komen aan de sector? Het waarmaken van een hoge ambitie is ook alleen maar mogelijk als er meer financiële middelen beschikbaar komen, zowel publiek als privaat. We gaan met de sector op zoek naar een eenvoudiger en eerlijker systeem van toeristenbelasting. Ook gaan we strenger controleren op de afdracht van instellingen die wel zouden moeten afdragen.

6.2 Menskracht

Door verschillende partijen is aangegeven dat er behoefte is aan een verbinder of verbindende instelling. Een verbinder die lokaal en regionaal voor meer samenwerking en samenhang zorgt en die als coach voor ondernemende partijen kan optreden. Bezien moet worden of het op te richten re-creatie-centrum en de VVV hierin kunnen voorzien.

Er zijn verschillende projecten, die we moeten gaan uitvoeren. Binnen de gemeente moet een ervaren

projectleider/accountmanager de verschillende projecten verder brengen en aanspreekpunt zijn voor het re-creatiecentrum en de VVV.

6.3 Relatie met andere beleids-terreinen

Een visie op recreatie en toerisme heeft duidelijke relaties met andere beleidsterreinen. Het gaat hierbij vooral om duidelijke ruimtelijke kaders om ontwikkelingen mogelijk te maken, economisch- en arbeidsmarktbeleid, energietransitie, ontwikkeling van het centrum van stad Lochem, culturele agenda en verkeer- en vervoersbeleid (als het gaat om voorzieningen en stimuleren van elektrisch vervoer). Al deze aspecten komen terug in de op te stellen omgevingsvisie in het kader van de omgevingswet. Hiermee wordt gestart in 2020.

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Lochem.

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Informatie

Gemeente Lochem

Hanzeweg 8, 7241 CR Lochem

Postbus 17, 7240 AA Lochem

T (0573) 28 92 22

www.lochem.nl

April 2019

